

Sosiaalityön mahdollisuudet ja rooli lähisuhdeväkivallan torjunnassa

Kaarina Aho, johtava sosiaalityöntekijä, Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystys, 8.12.2020

Lähisuhdeväkivalta palveluissa

- Lähisuhdeväkivalta ja sen kanssa työskentely on pääsääntöisesti kuulunut sosiaali- ja terveysalalla kolmannelle sektorille, järjestöjen tekemäksi.
- Suomen 1.8.2015 ratifioiman Istanbulin sopimuksen myötä valtion ja kuntien vastuu lähisuhdeväkivaltatyön palveluiden järjestämisestä on lisääntynyt. → mm Vantaan kaupungilla on määräaikainen lähisuhdeväkivaltatyön koordinaattori, kunnalla on lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä sekä lähisuhdeväkivaltaa teemana käsitellään vuosittain seminaarissa. Ilmiön moninaisuus on tullut laajemmin esiin palveluihin.
- Historian vuoksi vahvin osaaminen uhrien ja tekijöiden (kategorinen ero) kanssa tehtävään työhön on edelleen kolmannella sektorilla, mutta osaaminen vahvistuu hiljalleen myös viranomaistyössä. Haasteena suuret asiakasmäärät ja kiire kuntasektorilla. Lähisuhdeväkivaltatyössä tulee pystyä pysähtymään asiakkaan kanssa sekä auttamaan ”rinnalla kulkien” vahvistamalla ja tukemalla asiakasta, koska hänen itseluottamuksensa ja omanarvontunteensa on viety, sekä hän elää (epä)rationaalisessa pelossa. Tässä on ristiriita resurssien ja asiakkaan tarpeen suhteessa, kun huomioidaan lähisuhdeväkivalta ilmiönä. → Viranomaispalveluissa saatava tuki ei ehkä aina kohtaa asiakkaan tarpeen kanssa.
- Viranomaistoiminnassa lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen ja ennaltaehkäisy vaatii vahvaa moniviranomaistoimintaa, jossa on yhteinen tavoite. Erityisesti akuutit tilanteen voivat olla mahdollisuus tarjota apua ja uhri sekä tekijä saattaa olla vastaanottavainen (oma ajatus oman työn näkökulmasta, ei perustu tutkittuun tietoon).

Mitä pitäisi tehdä? 1/2

Ehkäistäänkö/torjutaanko ilmiön syntymistä vai korjataanko jälkiä?

- Pitää tehdä molempia! Juurisyihin puuttuminen tärkeää, mutta niin on haittoihinkin puuttuminen.
- Viranomaistoiminnassa lähisuhdeväkivallan ehkäiseminen ja ilmiö itsessään tulisi olla kaikessa työssä läpileikkaavana teemana. Kaikissa sosiaali- ja terveyspalveluissa tulisi lähisuhdeväkivalta teemana ottaa huomioon palveluita järjestäessä.
- Ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin tulee puuttua heti! Ennaltaehkäiseviä toimia tulee lisätä, koska lähisuhdeväkivalta ilmiönä tiedetään olevan ylisukupolvinen! Tämä näkökulma huomioitava jo neuvolassa (raskausaikana ja sen jälkeen), sekä muissa perhepalveluissa. Vaikuttavaa työtä on myös panostaminen lapsiin ja nuoriin sekä nuorten seurusteluaikaan, jossa harjoitellaan parisuhteen pelisääntöjä. Kodin mallit ovat kuitenkin vahvat, lapsena nähty väkivalta → puuttumista lapsiperheissä. Traumanäkökulma → lastensuojelu. Väkivalta ilmiötä tulee tutkia laajemmin, jotta juurisyyt tulee esiin ja siihen voidaan puuttua!
- Huomioitava sosiaalipalveluissa ilmiön monitahoisuus mm, vammaispalvelut, ikäihmisten kaltoinkohtelu (etenkin korona aikana), aikuissosiaalityö sekä lapsiperheiden palvelut, monikulttuurisuus, kunniaan liittyvä väkivalta. Lisättävä tietoisuutta ja koulutusta kaikissa sektoreissa.
- Akuutti tarve antaa apua turvakotijakson jälkeiseen tukeen! Turvakodissa saatu apu ja tuki ”häviää” ja ihminen jää usein yksin asioiden kanssa. Apua tarvitaan kipeästi juuri turvakotijakson jälkeen. Edessä saattaa olla ero jossa prosessissa voi olla lasten tapaamisasiat, asunto asiat sekä psyykinen kuorma kasvaa. Myös kotiin paluu turvakotijakson jälkeen vaatii tukea parisuhteeseen. Tätä apua voisi tarjota sekä viranomaisen (jos on resursseja) sekä järjestösektori.

Mitä pitäisi tehdä? 2/2

- Turvakotipaikkojen lisäys todettu olleen tehokas tapa auttaa avun piiriin pääsyä!
- Järjestöt tekevät ennaltaehkäisevää sekä korjaavaa ja akuuttia työtä – Heille riittävä tuki ja pysyvyyttä rahoitukseen.
- Sosiaalitoimessa tulisi paremmin tunnistaa lähisuhdeväkivalta → ei saa sekoittaa vakavaan huoltoriitaan taikka vaikeaan eroon. Väkivalta on väkivaltaa. Sosiaali- ja terveystieteissä tulee myös osata ja uskaltaa kysyä, että onko perheessä väkivaltaa!
- Palvelujärjestelmässä tulee tunnistaa väkivallan dynamiikka → Voiko lähisuhdeväkivaltaa sovitella?? Uhria ei tulisi myöskään velvoittaa yhteisiin tapaamisiin väkivallan tekijän kanssa.
- Väkivallan tekijöiden kanssa tulisi tehdä aktiivisempaa työtä → Voidaanko velvoittaa johonkin ohjelmiin?
- Palveluissa tulisi lisätä ymmärrystä väkivallan haitallisuudesta lapsen kasvuun ja kehitykseen sekä ylisukupolviseen mallintamiseen.